

NAŠA MOČ

GLASILO SLOVENSKEGA DELAVSTVA.

Izhaja vsak petek.

Uredništvo
upravnništvo
Kopitarjeva
ulica šte. 6.

Naročnina znaša:

celoletna . . . K 4.-
pololetna . . . „ 2.-
četrletna . . . „ 1.-
Posamezna št. „ 0.10

Št. 2.

V Ljubljani, dne 8. decembra 1911.

Leto VII.

Listnica uredništva. To številko smo radi praznika zaključili že v torek. Ta številka objavlja daljšo razpravo, ki tiče železničarjev, a ki naj jo prečitajo vsi naši bralci. Strokovna delovska zavest se mora med delavstvom vedno bolj širiti. Zato bomo od časa do časa prinašali čisto stanovsko strokovne razprave, ki so nekoliko suhe, a mikavne, če jih preišljajo čitatelji.

Kartelno vprašanje. O tem vprašanju se je minulo nedeljo po iniciativi J. S. Z. priredilo veliko shodov. Prosim, naj se nam o vsakem shodu **kratko** (Dva stavka.) poroča.

Smolnik, Ruše. (Stajersko.) Veseli smo Vašega pisma. Prav tako: čimprej, timbolje Vaše pismo smo odstopili načelstvu Jugoslovanske Strokovne Zveze, ki Vas tim potom obvešča, da pošlje svojega poblaščenca na Vaš shod, ki Vam bo pojasnil vse potrebno. Shod bi se mogoče lahko vršil v nedeljo 17. t. m. Odgovorite nemudoma in sicer pišite pod naslovom: »Jugoslovanska Strokovna Zveza« v Ljubljani. Krščansko socialni delavski pozdrav. Natančen naslov, navedite tudi zadnjo železniško postajo.

Jesenice v taboru S. L. S.

Močno oporo ima S. L. S. v delavstvu. To se je pokazalo v Idriji in v Trzinu in to so pokazale tudi delavske Jesenice. Delavstvo je bilo za stranko, ki mu je dala besedo v občinski upravi in dalo je krog 250 glasov večine nad laži-delavsko internacionalo, tisto internacionalo, ki se je tudi pri nas in v Trzinu vezala z delavskimi izkoriščevalci in krvosedi. Zmagali smo v vseh treh razredih, le v prvem razredu je izmed nasprotnikov izvoljen en odbornik in en namestnik. Delavstvu je imponiralo, da je šla S. L. S. samostojno v boj proti fabriški stranki in se ni vezala na nobeno stran. Lahko rečemo, da je to samo dejstvo nam pridobilo na ugledu in na glasovih. In tako je prav! Bodimo tudi v bodoče čista stranka, ki gre v boj samostojno za sebe in za svoje! Navdušenje je bilo velikansko! Vse kar je poštenega se je veselilo, ženske in moški. V prvem razredu je šlo vse zoper nas zeleni, rdeči in polimani gospodarski strankarji. V tretjem razredu dobe naši čez 600 glasov, socialdemokrati približno 300. In to v tistih hvalisanih »rdečih« Jesenicah. Po skrutinju je vpil Pongrac pred hišo, da se mora cerkev na Savi podreti in protestantska zidati, in da naj vzame hudič vse klerikalce, menda zato, ker Tonček ni

prišel v občinski zastop. Soc. demokrati so pa psovali ženske, da so premalo agitirale. Toda po toči je prepozno zvoniti. S. L. S. je sedaj gospodar na Jesenicah in to nas veseli. Še bolj nas pa veseli, da je naše delavstvo porazilo dva največja sovražnika delavstva: fabriško gospodarsko in rdečo izdajalsko stranko. Pongrac leži s svojo stranko na tleh v objemu s propadlimi rdečkarji, nad Jesenicami pa ponosno plapolata prapor zmagovite S. L. S. Slava krščansko soc. delavstvu! Slava S. L. S.! Še bolj kakor dozda, ko je naš Čebulj tako dvignil Jesenice, se bo dvignila naša jeseniška občina v korist svojih občanov.

× × ×

Sovražnik toči zdaj solze, ker je bil tako poražen na Jesenicah. Točijo jih rdečkarji in točijo jih liberalci, a toči jih tudi glasilo tistega lista, ki se piše za »Jutro« in ki sam ne zna, ali je liberalen, ali je srbski, ali je soc. demokratski. List se velikokrat baha, češ da je strašno slovanski. Dne 5. t. m. je pa točilo »Jutro« britke solze, ker smo na Jesenicah mi zmagali. Obenem pa piše, da ni bilo prav, ker niso šle vse napredne stranke v boj proti klerikalcem. Jeseniško delavstvo, ti znaš, kaj da je gospodarska stranka. Znaš, da je to stranka, ki je v prvi vrsti fabriška, v drugi neškatarska in v tretji šele gospodarska. Živio srbsko - slovansko »Jutro«, ki priporočaš naprednim Slovincem zvezo s Švabi! Milane! Milane! Ali si že izgubil svoje vsesrbsko jugoslovansko srce, da priporočaš zvezo Slovencev s Švabom? Vi, jeseniški delavci, pa nemškutarskega »Jutra« gotovo ne boste gojili in redili.

Izboljšanja železničarjem.

Železničarji se upravičeno bore za izboljšanje svojega stanu. Vsi železničarji in njih organizacije so ostro zagrozile z najhujšim bojem, če se ne izboljša njih stanje. Vlada je z ozirom na zahteve železničarjev hotela nekaj malega storiti, a poslanci so zahtevali in zahtevajo več. Z zadevami železničarjev se je temeljito pečal odsek za državne uslužbenke. Za železničarje se je v odseku opetovano odločno tudi zavzemal in nastopil za njih koristi državni poslanec Gostinčar. O svojih posvetovanjih je izdal odsek poročilo, ki se nam zdi tako važno, da ga objavimo. Med drugim izvaja poročilo odseka:

Vladni zakonski načrt določa za materielno izboljšanje železničarjem 14 milijonov kron.

Kakor je izjavila vlada, naj bi se ta vsota takole razdelila:

1. Povišanje stanarin uradnikom okroglo	2,900.000 K
2. Povišanje stanarine poduradnikom in služabnikom okrog.	5,170.000 »
3. Oficiantom in manipulanti- njam okroglo	60.000 »
4. Delavcem okroglo	5,200.000 »
5. Izenačenje plačilnih dife- renc, osobito starejšim služabni- nikom okroglo	670.000 »
Vsota	14,000.000 K

Ob glavni razpravi v odseku za državne uslužbenke o vladnih predlogih je naglašala pretežna večina govornikov, da po vladi določena vsota 14,000.000 K nikakor ne zadošča in da se mora zdatno zvišati, če se hočejo ugoditi najnujše koristi železničarjev. Pododsek je imel poleg vladne predloge razpravljati še o celi vrsti predlogov, ki bistveno spadajo v sledeče tri skupine:

1. Predlogi poslanca Tomschika in tovarišev, po katerih naj bi se izdalo za izboljšanje vseh kategorij skupno 69,000.000 K.

2. Predlog poslanca Kemetter in tovarišev s skupno potrebnostjo 65,000.000 K.

3. Predlogi poslancev Buřival, Knirsch, Zamorsky, dr. Rybař in tovariši s skupno potrebnostjo 62,000.000 K.

Pododsek je temeljito razpravljal o vseh predlogih in je stremil za tem, da se doseže skupen predlog za nadaljnjo posvetovanje odseka za državne uslužbenke. Pododsekovi člani so pri sestavi besedila tega predloga naglašali, da izločujejo vsako strankarsko politično tendenco, ker jim gre zgolj za to, da se dosežejo s skupnim postopanjem in stvarnimi in treznimi razlogi dejanski uspehi za železničarje. Oziroma na državne finance in oziroma na to, da se še bolj ne obremene najširši sloji prebivalstva, so napotili odsekove člane, da se niso mogli ozirati na vse upravičene zahteve, navedene v prejšnjih predlogih in da so se odločili za skupen predlog, ki obsega le najpotrebnejše in najnujnejše zahteve železničarjev. Zastopniki vseh strank (torej tudi socialni demokrati) ki so vložili predloge, so z ozirom na to umaknili svoje predloge in prihrdile skupnemu predlogu.

Skupen predlog zahteva za izboljšanje železničarjem 38 milijonov kron in ga je odsek za državne uslužbenke **soglasno** sprejel. Vsota 38

Strah v Anderleyu.

Poročilo detektiva Franka.
(Dalje.)

Drugo jutro me je vodila prva pot v James Beechovo sobo, da mu poročam, kar sem nameraval. Ko sem trkal, se mi ni odprlo. Šele, ko sem zaklical svoje ime, sem čul njegov boječ glas. Ta glas mi je izdal, da se je zopet zgodilo nekaj nepričakovanega.

»Ste li res Vi?«

»Saj poznate menda moj glas!«

Ključ v ključavnicu se je obrnil. Ko sem stopil v sobo, sem takoj videl njegovo prestrašeno, blede lice. V treščih rokah med suhimi prsti je pa zopet držal znani mi rumenkasti papir.

In tožil je:

»Zopet se je zgodilo! Trdno sem zopet to noč zaklenil vrata. Danes zjutraj je pa ležalo na moji postelji. Tu! Ni več rešitve za me! Izgubljen sem! Mrtvec mi ne vrne moje prostosti!«

Sam sem bil v prvem trenutku prestrašen. Kakoli ne? Saj sem sam videl, da je moral James Beech prej odkleniti vrata, predno me je iz-

pustil v sobo. Kljub temu je došla v sobo zopet strašna poslanica.

Čital sem:

»Jutri napoči povračilni dan. Če ne bo ležalo o polnoči tvoje mrtvo truplo poleg mojega, se dvignem, da usmrtim tvojega otroka. Moji koščeni prsti bodo objeli njen vrat in tako bo morala umreti. Proti mrtvecevi volji ni druge sile. Tako hočem, bratomorilec Kajna.«

Nobenega migljeja na mojo navzočnost! Če bi se nahajal, bi mi bilo lahko, ozdraviti Beecha, ker rajnik v Vragovem Prepadu pač ni mogel ničesar znati o moji navzočnosti. Ravno zato je pa učinkovalo pismo še strašnejše. Zdelo se je kakor da koraka usoda ne glede na me urno naprej svojo pot.

To je bilo najhujše.

Moji živci, ki lahko veliko preneso, so nekoliko trpeli. Kakor v mrzlici sem cel dan blodil okoli:

Preiskal sem brezuspešno sobo. Najmanje sledi nisem našel, kako da je tajnostno pismo prišlo vanjo.

Nravno nisem se boril z mrtvecem, marveč z zavratnostjo živega bitja, ki hoče brezobzirno

doseči stavljeni si smoter. Opraviti imam z nasprotnikom, ki ne računa z menoj in ki hoče izvesti svoje načrte preko mene. Neznani sovražnik drži niti usode v svojih rokah.

Mu li jih morem iztrgati?

Odločitev se bliža.

Vse mi je postalo nerazumljivo. V vsaki stvari sem videl orodje neznanega mi nasprotnika.

Tu mi je odprta edina pot.

Zvižajo proti zvižaji!

Čez dan sem gledal, da sem sam, da zamerem premišljevali, kaj da naj storim.

Proti zvižaji zvižajo.

Utrujen do smrti sem se vrnil zvečer v Anderley. Jasno mi je bilo, kaj da se mora zgoditi bodoči dan.

Pri večerji so bili zopet navzoči vsi prebivalci Anderleya. Z očmi sem švignil po njih, a nisem dobil odgovora na še nepojasnjeno vrašanje: Kdo je moj nasprotnik? Na mojo zahtevo je večerjal tudi James Beech z nami, ki je sicer navadno sam večerjal v svoji sobi.

Med večerjo sem hladno rekel:

»Škoda! Kakor je tudi krasna okolica Nord-

milijonov kron naj bi se po teh-le načelih razdelila:

Skupna odpomoč obsega sledeče tri skupine železniških nastavljenecov: A) Uradniki. B) Poduradniki in sluge. C) Železniški delavci.

A) Uradniki.

1. Uradnikom naj se poviša **stanarina**. To povišanje naj se tako-le določi:
Stanarina asistentu se določi s 1000 K
Stanarina adjunkt se določi s 1300 »
Stanarina revidentu se določi s 1500 »
Stanarina višjemu revidentu se določi s 1700 »
Stanarina inšpektorju se določi s 1900 »
Stanarina višj. inšpektorju se določi s 2000 »
Za tako določeno stanarino bi se potrebovalo vsako leto več 3.800.000 K

2. Vzravnavna trdot.
(Härtenausgleich.)

Ko se je uvedla avtomatika (časno napredovanje v službi), kakor tudi, ko so se podražile velike zasebne železnice, so nastale neenake plače uradnikov, ki služijo v enakih lastnostih (osebito pri c. kr. Severni železnici), kar povzroča med prizadetimi veliko nezadovoljnost. Radi neenakosti avtomatike so pred vsem prizadeti uradniki statusa II., b in statusa III. Oškodovane se pa čutijo tudi druge kategorije in se jim morajo zato izenačiti plače. Po preračunjanju obširne tvarine, ki je bila predložena pododseku, se je pokazalo, da se rabi za to najmanj vsota 0.8 milj. K vsako leto. Pripomniti se mora, da ta vsota pač ne bo trajno obremenila proračuna, marveč se bo leto za letom znižala, tako, da čez nekaj let popolnoma izgine.
Skupni izdatek za uradnike torej znaša 4:6 milj. K.

B) Poduradniki in služabniki

1. Poduradnikom in služabnikom naj se zviša stanarina za 25 odstotkov. Vsako leto se bo zato izdalo 7:5 milj. K.

2. a) Opusti naj se plačilna stopnja 1300 K za poduradnike in zviša naj se končno plača poduradnikov na 3000 K.

b) Osebnost naj se imenujejo za uradnike, ko dosežejo plačilno stopnjo 1600 K, ne da bi bili materialno oškodovani: mojstri (Werkmeister) po glavnih in po obratnih (Betriebs) delavnicah, strojni (Maschinen), železniški (Bahn), mostni (Brücken), stavbeni (Gebäude) in signalni mojstri, postajni mojstri, skladiščni mojstri, strojevodje, nadsprevedniki, krajni mojstri (Platzmeister) in oficianti. Letna potrebščina za točki a) in b) 500.000 K.

c) Zvišajo naj se krajne doklade manipulantinjam in oficiantinjam (po vladni predlogi) 60.171 K.

d) Vsi služabniki naj napredujejo v plači do končne plačilne stopnje z dvema letoma. Končna plača služabnikov znašaj 2000 kron 1.050.000 K.

3. Vzravnavanje trdot.

Iz istih razlogov, ki so merodajni za uradnike, naj se vzravnavajo tudi trdote poduradnikom in služabnikom. Vladna predloga že določa za ta namen 0:67 milijonov kron, a ta vsota nikakor ne zadošča. Trdote poduradnikom in služabnikom naj se vzravnavajo po sledečih načelih:

Vsem tistim poduradnikom, oziroma uradnikom, katerih plače so v primeri s sedanjo napredovalno razpredelnico (Vorrückungsschema) zaostale najmanj za 5, oziroma za 10 let, naj se prvi, oziroma oba bodoča napredovalna obroka skrajšata za eno leto. Vpošteva naj se tudi začasna (provizorična) službena doba.

Po teh načelih bi se potrebovalo za vzravnavo trdot vsako leto 1.300.000 K, katera vsota bi se znižala vsako leto in bi končno popolnoma izginila.

4. Nočna doklada čuvajem in delavcem, ki jih nameriščajo.

Nočna doklada naj se določi po zdaj veljavnih predpisih z 1 krono za vsako nočno šifto. Te doklade bi bili deležni: 17.000 čuvajev, 1300 pomožnih čuvajev, 2500 delavcev, ki se pritegajo kot substituti (pomočniki) čuvajski službi. Za to bi se potrebovalo vsako leto 4.000.000 K.

5. Doklada za premikanje premikalnemu osebju.

Ta doklada naj bi se z ozirom na dosedanje predpise določila s 24 kronami mesečno za vsakega moža. Kot premikalno osebje pride po sedanjih razmerah v poštev skupno 8377 mož, ki se rekrutirajo iz krajin mojstrov (Platzmeister), premikalnih paznikov (Verschubaufseher), nadpremikačev (Oberverschieber) in premikačev (Verschieber). Ta izdatek bi znašal letno 2.400.000 K.

Skupni izdatek za poduradnike in služabnike torej znaša **16.810.000 K.**

D) Delavci.

1. Plače naj se zvišajo vsem delavcem. Delavcem, ki zaslužijo dnevno do 4 K, naj se zvišajo plače za 20 odstotkov, delavcem pa, ki zaslužijo dnevno nad 4 K, pa za 15 odstotkov. Tudi pri delavstvu v akordu se mora v tem razmerju zvišati akord.

Večji izdatek za to zvišanje plač znaša 10.000.000 K.

2. Avtomatika plač.

Delavcem naj se določi zvišanje plač, za kar se potrebujejo 3 milj. K.

3. Delovni red.

Pod ta naslov spada v prvi vrsti ureditev delavskih dopu-

stov in ureditev odškodnin za čezurno delo kakor tudi za odškodnino za čezurno delo takim delavcem, ki dozdej niso dobili odškodnine za čezurno delo. Za to se bo moralo več izdati 1.600.000 K.

4. Izboljšanje stabiliziranja delavstva.

Vse odredbe pod tem naslovom zahtevajo na leto vsoto 2.000.000 K.

Izkaže se torej skupna potrebščina za izboljšanje razmer železniškim delavcem v vsoti 16.600.000 K.

Vsota vseh izdatkov za izboljšanje razmer uradnikom, poduradnikom in služabnikom, kakor tudi železniškim delavcem znaša na leto 38.010.171 K.

Te odredbe v korist železničarjem naj bi veljale tako, da stopijo v veljavo **1. oktobra leta 1911.**

Za utemeljenje teh predlogov se še sledeče izvaja. Vladni predlogi so pred vsem nameravali zvišati stanarino in pa uravnati trdote. Ti predlogi se v glavnih točkah ozirajo na predloge vladne predloge in se je številka vladne predloge zvišala le glede na najpotrebnejše potrebščine in zahteve železničarjev. Predlogu so se na priklopile tudi nekatere take zahteve, ki niso našle prostora v okviru vladne predloge. Navedene zahteve obsegajo že zdavnaj znane in nujne želje dotičnih kategorij, osebito poduradnikov, služabnikov in delavcev, so že zdavnaj znane železniškemu ministrstvu in so jih že opetovano merodajni zastopniki uprave državnih železnic pripoznali kot popolnoma upravičene. Stvar sama je pa taka, da ne obstoja enakost med zahtevami državnih uradnikov in slug in med zahtevami železničarjev. Državni uradniki se zdaj bore pred vsem za časno napredovanje, zahteva, ki jo železničarji že zdavnaj imajo. Ker se močno razločujejo dohodki državnih uradnikov in slug nasproti dohodkom železničarjev zdaj in so se tudi prejšnje čase in ker se delo železničarjev tudi drugače ceni in zaračunava kakor državnim uradnikom, sledi pravno, da se morajo razločevati bistvene zahteve železničarjev in drugih uradnikov. Med tem ko smatrajo državni uradniki avtomatiko za svojo glavno zahtevo, pa smatrajo železničarji kot predpogoj zboljšanju svojega gmotnega stanja povišanje stanarine in zvišanje plač železniškim delavcem.

Pri presoji zahtev železničarjev se mora osebito tudi vpoštevati, da se mora delo železničarjev v marsikaterem oziru višje ceniti, kakor delo po raznih drugih državnih kategorijah. To velja pred vsem v zunanji (eksekutivni) prometni službi, ki nalaga nastavljenču veliko odgovornost. Znano je, da stoji vsak prometni uradnik z eno nogo radi velike odgovornosti v ječi. Naporna zunanja služba oslabi živčevje in zdravje v visoki meri in so zato potrebni višji materialni izdatki za vzdrževanje zdravja in delozmožnosti. Obleke porabi železničar veliko. Služba zahteva, da mora železničar velikokrat prenočiti izven svojega bivališča in ga prisili, da se hrani v gostilni. Vse te okoliščine službe so zvezane z višjimi izdatki in je zato samoobsebi umevno, da se morajo vsi dohodki železničarjev višje odmeriti kakor se odmerjajo tistim skupinam državnih uradnikov, ki niso izpostavljene takim okoliščinam svojega poklica; kakršnim so izpostavljeni železničarji.

V kratkih besedah naj se opozori tudi na draginjo zadnjih let. Živila in življenjske potrebščine so zadnjih dvajset let poskočila za 30

woda, jutri poteče moj dopust in se moram zato vrniti v London.»

Zgolj Marija Beech, veselo, brezskrbno bitje, ki gotovo ni ničesar znalo o strašni usodi, je obžalovala, da odpotujem.

Nič se ni o tem govorilo.

Zvečer sem se pa z Jamesom Beechom dolgo razgovarjal. Zelo sem se moral truditi, dokler ga nisem prepovobil, da mi je obljubil vsako moje naročilo natančno izvršiti. Moj načrt je bil izdelan v podrobnosti.

Zdaj se je moralo pokazati.

Zvižaja proti zvižaji.

Drugi dan sem obiskal po zajtrku Jamesa Beecha. Poročal mi je, da se ni nič zgodilo. Strogo sem mu naročil, da mora tudi v podrobnostih vse storiti tako, kakor sem mu naročil. Zapustil sem nato s svojim malim kovčgom v roki Anderley. Odkorakal sem na postajo Nordwod. S prvim vlakom sem se odpeljal nazaj v London. Iz Londona sem se odpeljal že s prihodnjim vlakom. Bil pa nisem več tak, kakršen sem bival v Anderleyu. Tako sem se preoblekel, da bi niti James Beech ne izpoznal v slabo oblečenem

rokodelskem potniku z malim zavojem na hrbtu in z rdečimi lasmi mene, detektiva Franka.

Nihče bi me ne bil izpoznal.

Črevlji so bili zaprašeni in raztrgani. Gotovo se mi izogne vsak, ki me sreča.

Zvečer sem došel v Anderley.

Beračil sem za večerjo. Zanimarjenemu postopaju so dali prostor v kotu, ker so se bali njegovega maščevanja. Dobil sem v skledi tudi jesti. Prinesli so mi skledo juhe in mesa. Kot tak sem lahko nadzoroval, če in kako izpolnjuje James Beech, kar sem mu ukazal.

Ko je rodbina povečerjala, ji je naznanil James Beech glasno tole:

»Ljubi moji! Našemu življenju grozi v tej noči nevarnost. Storit moram vse, da jo preprečim. Upam, da se nihče ne more čez me pritožiti in da stori vsak, kar ukažem. Ana naj pripravi Marijino sobo za me, ker bom danes jaz spal v Marijini, Marija pa v moji sobi. Nato se podaste vsi spat. Vsi mi morate izročiti ključne svojih sob, da zaklenem od zunaj vrata, da se onemogoči vsaka nesreča. Marijo odvedem nato v svojo sobo, kjer jo zaklenem. Sam se podam v Marijino sobo. Kakor se zdi čudno, kar uka-

zujem, mora vsak ubogati. Upam, da nihče ne ugovarja.»

Vsi so sicer zmajevali z glavami. Čudili so se in bili presenečeni, a ugovarjal ni nihče. Čudaku so vsi radi izpolnili njegovo čudno željo.

Ko sem posrebel svojo juho, me je peljal oskrbnik iz Anderleya. Vprašal sem ga še, kje da vodi pot v bližnjo vas, ki mi jo je tudi pokazal.

Ko sem nekaj časa krepko korakal, sem se skril v neki gozd in gledal nazaj proti Anderleyu. Nihče mi ni sledil. Kdo naj bi me bil tudi izpoznal, ko sem bil tako preoblečen?

Vlegetel sem se v mehek gozdni mah in čakal, da so zablesketale zvezde.

Zdaj se je pričelo moje delovanje.

Hitro sem se vračal proti Anderleyu. Gledal sem nato, da sem hodil v temi, da bi me v Anderleyu nihče ne bil mogel videti.

Prepričan sem bil, da pozna tista oseba, ki je nosila pisma v Anderleyjevo spalnico, skriven dohod, ki ga kljub najnatančnejši preiskavi nisem mogel najti. Na to gotovo domnevo sem gradil svoj načrt.

(Dalje prih.)

do 40 odstotkov. Z ozirom na to draginjo živil, ozirom manjši nakupni moči denarja, so se pa le malo zvišale plače in dneine železničarjev. Zadnjih 12 let. so se zvišale plače uradnikom zgolj za 12 do 16, poduradnikom 16 do 20, služabnikom 8 do 12 in delavcem 6 do 8 odstotkov. Te številke že dokazujejo, kako da so upravičene zahteve železničarjev.

Odločno se pa izjavlja, da sedanja akcija nima značaja pomoči v sili. Zahteve železničarjev so že dolgo znane, železniško ministrstvo bi si bilo zato o upravičenih željah železničarjev lahko ustvarilo svojo sodbo in zato lahko zavzame državna uprava stališče glede na konkretne predloge, ki lahko dejansko ozdravijo nevzdržljive razmere. Splošno po strašno naraščujoči draginji povzročena beda, je bila zgolj izhodišče za hitro in uspešno akcijo v dobro končne in trajne vreditve sedanjih nezadostnih prejemkov železničarjev. Začasna draginjska doklada je popolnoma brezpomembna in je tudi železničarji ne žele. Izdali bi se zgolj brezuspešno milijoni, ne da bi bilo pomagano neposredno prizadejim, vladi in uslužbencem. Predležeči predlogi marveč nameravajo ozdravljenje sedanjih nevzdržljivih razmer in bodo ustvarili za dolgo vrsto let premirje in vrejene razmere, kar koristi vladi kakor tudi prebivalstvu.

Končno naj se še opozarja na plačilne razmere železničarjev po nekaterih drugih evropskih državah, da se lahko presoja s širšega stališča, kako upravičene da so v predlogih stavljene zahteve.

Iz lista »Verein deutscher Eisenbahnverwaltungen« (št. 86, dne 14. oktobra 1911), je razvidno, kakšne so bile povprečne plače železničarjev leta 1893 in leta 1899 in koliko odstotkov so napredovale. Evo razpredelnico:

Državna železnica	Uslužbenecova po- prečna plača l.		Plača se je v tem času iz- boljšala za od- stotkov
	1893	1908	
	v markah		
Ogrsko	829	1203	45
Avstrija	880	1023	16
Prusko Hesensko .	1207	1542	28
Bavarsko	1447	1589	9
Saško	1169	1554	33
Nizozemsko	969	1262	31
Rumunsko	811	990	22

Predstoječa razpredelnica nam kaže, da se nahaja Avstrija glede na plače železničarjev na predzadnjem mestu. To osobito čutijo tudi železničarji, ki stanujejo v velikih obmejnih postajah n. pr. Solnogradu, Tišinu, Podmoklih, Bregencu itd., kjer stanuje na tisoče železničarjev. Na teh obmejnih postajah se mnogokrat dogaja, da jih boljše plačani železničarji sosednih držav, ki dobivajo še obmejno doklado, izpodrinejo iz stanovanj, ker avstrijski železničar ne more plačati take stanarine, kakršno lahko plača železničar sosedne države.

V sedanji akciji na korist železničarjev naj si vzame zbornica za zgled velikopotezno prusko uradniško postavodajo. Prusija je žrtvovala za vreditev plač uradnikom in železničarjem 200 milijonov mark in ustvarila veliko delo. S to velikopotezno preosnovo je ustvarila tudi trajen mir.

Naše dosedanje delo v korist državnim uslužbencem in železničarjem je bilo doslej vedno polovično. Požrlo je milijone, zadovoljilo pa nikogar. Odločno se zato svari pred polovičarstvom.

Velik del tistih 38 milijonov kron, ki se potrebujejo, lahko uprave državnih železnic same pokrijejo, ne da bi to stalo davkoplačevalca kak belič. Kolikor mogoče naj se omeje refakcije (povračila) posameznim podjetnikom in tvorničarjem, nadalje naj se popolnoma odzamejo refakcije karteliranim podjetjem. Nadalje naj se tudi temeljito reformira osebno gospodarstvo in zniža število osebja pri ravnateljstvih državnih železnic in v železniškem ministrstvu. Velikopotezna preosnova uprav državnih železnic zagotovi brezdvomno že čez nekaj let državnim upravi bistvene višje dohodke, ki bodo več ko zadoščali, kar se potrebuje za višje izdatke osebju.

Poročilo končno obnovi že zgoraj navedene predloge.

× × ×

Ni dvoma, da poslaniška zbornica odobri predloge, ki so jih sprejeli v odseku poslanci vseh strank. Seveda, s tem še ni rečeno, če postanejo po zbornici sprejeti predlogi tudi postava. Ne odločuje namreč zgolj poslaniška zbornica, marveč soddločuje tudi gosposka zbornica,

kjer imajo glavno besedo zastopniki velikega kapitala, ki se upira vsakemu izboljšanju državnih uslužbencev, ker se boje, da bi morali tudi poseči v žep tvorničarji za izboljšanje plač delavstvu.

Šmok v tobačni tovarni.

Tobačna delavka nam piše: Še danes se z gnjusom spomnim na psovke s katerimi je obkladalo liberalno časopisje poštene žene. Stekle babnice, cigararice, podivjane terejalke itd. je bilo na dnevnem redu. Bila sem po sijajnem protestnem shodu v »Unionu« prepričana, da vsaka poštena ženska obsoja tisto podlo pisavo in niti od daleč nisem mislila, da bi bilo mogoče, da bi se isto svinjarsko časopisje podpiralo z denarjem delavskega ženstva. Vendar je to sedaj žalostna resnica. V naši tovarni se sedaj večkrat vidi to ali ono delavko da čita svinjarske »Jutrove« podlistke in druge brezverske liste. To naj bi prenehalo. Ne smemo biti odločne v trenutku ko se nas zmerja in prezira ampak moramo biti dosledne. Te vrstice sem napisala v opomin vsem, ki so pozabile na svinjarije iz liberalnih časnikov za časa občinskih volitev. Če nočemo zopetnih napadov — ne re-dimo gada na lastnih prsih!

Medvoški krvoses.

Glavno vodstvo teh tovarn je odpustilo 30 delavk v Medvodah iz dela. Vzrok je baje novi zakon o prepovedi nočnega ženskega dela. Bogata družba bi tudi v tem slučaju brezdvomno lahko porabila delavke v svojih tovarnah, ako bi to hotela in ako bi ji bilo res kaj na srcu delavstvo. Iz tega je razvidno, da bo nujna posledica takih dejanj, zakonita določba osemurnega delavnika. Velika industrija s svojimi nastopi sama to povzročuje. Delavke, ki so bile v tovarni nad dvajset let in so vse svoje najboljše moči pustile v službi kapitalizma in ga s temi ojačile, se mečejo brez premisleka na cesto. To je škandal kakoršnega so sposobni le ljudje, ki plešejo okoli zlatega teleta. Mi najodločneje protestiramo proti takemu postopanju napram delavstvu.

Enakemu delu — enako plačilo.

Socialni demokrati so ob priliki posvetovanja o zboljšanju delavskih plač zopet pokazali, kako razumevajo delavsko vprašanje. Brez dvojbe je pravično in pravilno, da imajo delavci ene in iste stroke, kolikor možno, enake plače, ker izvršujejo enako delo. Toda socialni demokrat tega ne razume. Tako na primer je gozdno delavstvo plačano od istega gospodarja zelo različno. Tu je treba razlike zravnati. Da se to doseže, sta zahtevala poslanec dr. Stumpf in Gostinčar, da se uravnajo plače na enak način. Socialni demokrati so k temu lepo molčali in pricapljali šele pozneje z nekaterimi, bolj splošnimi zahtevami. Osobito dr. Stumpf je podarjal v svojem poročilu, da je nujno potrebno zjednačiti delavske plače v državnih podjetjih. Danes ima vsak rudnik svoje plačilne razlike, po katerih se ravna zaslužek v dotičnem rudniku. To je krivično, ker izvršujejo vendar le vse enako ali vsaj slično delo. Ako primerjamo delo v idrijskem rudniku s kakim premogovnikom, potem moramo reči, da se težje delo plača slabše kot lažje. Toda socialna demokracija ne vidi tega in dela v javnosti z demagogičskimi zahtevami, brez praktične vrednosti za zapostavljene. Zato je socialno politično popolnoma na mestu, da so se postavili na to stališče krščanski socialci, ki hočejo z vztrajnostjo doseči zjednačenje delavskih razmer v državnih podjetjih.

Rdečkariji pod nos.

Iz Kranja se nam piše: »Fachzeitung«, list za strojarje je v svoji 22. številki prinesel dopis, s katerim vabi strojarje iz Kranja, Tržiča in Vrhnike, da bi pristopili v njihovo demokratično strokovno društvo. Namesto tehtnih razlogov rabi ta list samo zaničljive izraze o našem tovarnaju. Gospodom demokratom pri Fach-Zeitung se pa vidi, da jim ni za delovske koristi, ampak za svetle kronce, ki jih ima naše strokovno društvo. Povemo še tem rdečim gospodom, da mi svojega sklada (2500 K), nismo nabrali pri demokratih, ampak smo ga sami zložili in sami zaslužili. Čudno se nam zdi, kako se list iz nas more norčevati, da smo denar nabirali, obenem pa tako sline cediti po teh pristradanih groših. Ali morda gospoda zopet kaj rabi za štrajke?

Za slovenske žene, matere in dekleta.

Gospodinja in mati je osnovni steber, na katerem sloni blagostanje in sreča posameznih družin, pa tudi moč in prospeh celih narodov. Skrbna gospodinja, verna in razumna mati je prva in glavna vzgojiteljica ljudstva. Blagor narodu, ki ima dobre, skrbne in varčne gospodinjice! Zato si pa mora tudi slovensko dekle, ki svoj narod ljubi, v prvi vrsti prizadevati, da postane dobra gospodinja in se izvežba v vseh strokah gospodinjstva. Sveta dolžnost vseh slovenskih deklet in žena je tedaj, da se kar najbolj pobrigajo za svojo gospodinjstvo izobrazbo, kar bodo storile najlažje, če se ravnajo po nasvetih nove knjige »Gospodinjstvo.« Navodilo za vsa v domačem gospodinjstvu važna opravila. Šolam in gospodinjam sestavila S. M. Lidvina Purgaj, voditeljica »Gospodinske šole« v Ljubljani. Knjigo, katero smo dosedaj Slovenci občutno pogrešali in ki podrobno razpravlja o vseh panogah gospodinjstva, je spisala dolgoletna praktična gospodinja, kateri pa ne manjka kod voditeljici gospodinske šole tudi teoretične naobrazbe. Priklopljen je knjigi tudi pouk, kako rabiti zdravili in streči bolnikom, kar je oskrbel dr. Dolšak, praktični zdravnik v Ljubljani. Knjigo so odobrili najboljši strokovnjaki; zanimali so se zanj važni faktorji, posebno sta jo pospeševala c. kr. kmetijska družba in deželni odbor, ki je ustanovil že več gospodinskih šol, v svesti si, kake odločilne važnosti je umno gospodinjstvo za blagostanje cele dežele; rabila se bo knjiga tudi na gospodinskih šolah. Knjiga ima tudi mnogo lepo izvršenih slik, ki pojasnujejo besedilo, privsemtem pa stane nevezana samo K 2-20, v platno vezana K 2-80, po pošti 30 vin. več.

Podrobnosti o kuhinjski umetnosti ni bilo mogoče natančno obrazložiti v splošni knjigi o gospodinjstvu. Za to poglavje je bila potrebna posebna knjiga, v kateri lahko vsaka gospodinja in kuharica hitro poišče, kako se pripravi vsaka posamezna jed okusno, na preprost način in z malimi izdatki. Vsakdo namreč ve, da zna izkušena in varčna kuharica s skromnimi sredstvi pripraviti boljše in tečnejše jedila nego slaba gospodinja z bogato izbranimi pripomočki. Dobro in varčno kuhati pa ume le gospodinja, ki zna navadna, pa tudi fina in najfinejša jedila tako pripraviti, da ne gre nič v izgubo, da se vse pametno porabi in primerno varčuje, ter tako živi ob zmernih sredstvih zadovoljno in srečno. Vsa ta umetnost je z največjo skrbnostjo in natančnostjo obrazložena v naši novi knjigi: Magdalene Pleiweisove »Slovenska kuharica.« Šesti natis priredila S. M. Felicita Kalinšek, šolska sestra in učiteljica na »Gospodinski šoli« v Ljubljani. Šesti natis te najbolj razširjene slovenske knjige je vsaj trikrat obširnejši nego prejšnji natisi ter je izšel v dveh izdajah. Velika izdaja, ki obsega sploh vso kuhinjsko umetnost, bodisi za vsakdanjo rabo, bodisi za fine in najfinejše sloje, ter ima mnogo slik v besedilu in 17 finih večbarvnih tabel. Cena K 5-20, v platno vez, K 6-—, po pošti 30 vin. več. Okrajšana izdaja brez slik, za navadno rabo in vsakdanje potrebe, K 3-—, v platno vezana K 3-60, po pošti 30 vin. več. Knjigi dobita se v »Katoliški Bukvarni.«

Ne pozabite, da je treba delati na vso moč za Vaše glasilo »Našo moč«. Cim več naročnikov, tem večji vpliv bo imelo Vaše glasilo.

Izmed dobrega najboljše

je in ostane

pravi : Franckov: kavini pridelek.

Odličen, najfinejši okus, lepa, temnorjava barva, velika izdatnost so njega posebne vrline. — Zahtevajte, prosimo, pri nakupu izrečno

pravi : Franck: s kavinim mlinčkom.

Splošno in vedno bolj priljubljena je pa tudi najboljša vseh žitnih kav, to je

Franckova Perl-ržena kava

v belosivih zavitkih.

Iz najboljših in najčistejših snovi napravljena odlikuje se Franckova ržena kava po svojem močnem, zrnati kavi enakem, dobrem okusu.

Poizkušnja z enim zavitkom Franckove rži Vas bo gotovo popolnoma zadovoljila.

Obe vrsti teh izdelkov lahko povsod dobite!

**Najboljša, najsigurnejša
prilika za štedenje!**

Denarni promet
I. 1910 čez 83 milijonov K.
Stanje vlog čez 21 milijonov K.
Lastna glavica
■ K 503.575.98. ■

Ljudska
posojilnica

registr. zadruga z neomenjeno zavezo
Miklošičeva cesta 8
pritličje v lastni hiši nasproti
hotela „Union“ za franč. cerkvijo
prejema

hranilne vloge

vsak delavnik od 8. ure zjutraj do 1 ure
pop. terjih obrestuje **4 1/2 %** brez
po kakšnega odbitka,
tako da prejme vložnik od vsakih
100 kron čistih 4.50 na leto.
Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da
bi se njih obrestovanje kaj prekinilo. Za nalaganje po
pošti so poštne-hranilnične položnice na razpolago.

Dr. Ivan Šusteršič, predsednik; Josip Šiška, stolni kanonik, podpred.; Odborniki: Anton Belec, posest. in trg. v St. Vidu n. Lj.; Fran Povše, vodja, graščak, drž. in dež. posl.; Anton Kobi, posest. in trg., Breg pri Borovni; Karol Kauschegg, veleposest. v Ljubljani; Matija Kolar, stolni dekan v Ljubljani; Ivan Kregar, svetnik trg. in obrt. zbor. in hišni posest. v Ljubljani; Fran Leskovic, hišni posestnik in blag. „Ljudske posojil.“; Ivan Pollak ml., tov.; Karol Pollak, tovarnar in posestnik v Ljubljani; Gregor Šilbar, župnik v Rudniku.

Priporočajte povsod „Našo Moč“!

Putniki v Ameriko
Kateri želijo dobro, po ceni in
zanesljivo potovati naj se obrnejo
na
Simona Smetetka
v Ljubljani Kolodvorske ulice 26.
Kakovostna Pojasnila daje se brezplačno.

Priporočamo domačo trgovino z ob'ekami
Maček & Komp.

Franca Josipa cesta št. 3.
Založniki c. kr. priv. južne železnice.
Solidna postrežba! Znižane cene!

Bogata zaloga ženskih ročnih del in
zraven spadajočih potrebščin.

F. Meršol, LJUBLJANA
Mestni trg št. 18.
Trgovina z modnim in drobnim blagom.
Velika izber vezenin, čipk, rokavic, nogavic,
otroške obleke in perila, pasov, predpasnikov,
žepnih robcev, ovratnikov, zavrtnic, volne,
bombaža, sukanca itd.

Predtiskanje in vezenje monogramov
in vsakovrstnih drugih risb.

ANT. BAJEC, Ljubljana

cvetlični salon p. Trančo 2, vrtnarija Tržaška c. 34
izdeluje šopke, vence, t. akove z napisi. To-
varniška zaloga vencev, prepravljenih in
umetnih rastlin in cvetlic.

Zunanja naročila z obratno pošto. Brzjaviti: Bajec, Ljubljana

Gričar & Mejač

Ljubljana, Prešernova ulica 9

priporočata svojo največjo zalogo
izgotovljenih oblek za gospode, dečke
in otroke.

Novosti v konfekciji za dame.

I. VECCHIET

urar in draguljar, Ljubljana

Šelenburgova ulica 7, nasproti glavne
pošte.

Sprejema popravila, izvršuje zlatarska dela
po naročilu. Kupuje ali zamenja z novimi
predmeti staro zlato in srebro, brilante, dija-
mante in druge bisere. — Zaloga precizij-
skih žepnih ur. — Postrežba točna in solidna.

**Dežnike in
solnčnike**
domačega izdelka

najboljše kakovosti, pri-
poročajo po najnižji ceni
slavnemu občinstvu

Josip Vdmar, tovarna dežnikov, Ljubljana Pred Škof jo št. 12.
— Stari trg št. 4. — Prešernova ulica št. 4.
Popravila se izvršujejo točno in ceno.

Iv. Buggenig, sodarski mojster
Ljubljana, Cesta
na Rudolfovo že-
leznico šte. 5.

Priporočajo svojo veliko sodov. Prevzema tudi vsa v
zalogo vsakovrstnih njegovo stroko spada-
joča dela po najnižjih cenah. Solidno delo. Točna postrežba.

Ivan Jax in sin v Ljubljani,
Dunajska cesta 17
priporočata svojo bogato zalogo raznovrstnih

**voznih koles in
šivalnih strojev**

za rodbino in obrt.

A. Lukič

Slovenska
konfekcijska trgovina
za gospode, dame, dečke, deklice.
Ljubljana
Pred škofijo 19

Lekarna „Pri Kroni“ Mr. Ph. A. Bohinc
Ljubljana, Rimska cesta št. 24.

Priporočajo se sledeča zdravila:
Balzam proti 2 lodčnim bolečinam, steklenica 20 v.
Kaplje za želodec, izvrstno, krepljivo in siast do jedi pospe-
šilno sredstvo, steklenica 40 v.
Kaplje zoper želodčni krč, steklenica 50 v.
Pevna ni prašek, proti ognjivanju otrok in proti potenju nog,
steklenica 50 v.
Ribje olje, steklenica 1 krono in 2 kroni.
Salicilni kolodij, za odstranitev kurjih oces in trde kože, ste-
klenica 70 v.
„Siadin“ za otroke skatija 50 v.
Tinktura za želodec, odvajalno in želodec krepljivo sredstvo
steklenica 20 v.
Trpotčev sok, izvrstni pripomoček proti kašlju, stekl. 1 krono.
Železnato vino, steklenica 2 kroni 60 v. in 4 krono 80 v.

A. Žibert, Ljubljana

Prešernova ulica

:: priporočajo svojo ::

veliko zalogo čevljev

:: domačega izdelka ::

Pozor slovenska delavska društva!

Kupujte svoje potrebščine pri znani in pri-
poročljivi domači manufakturni trgovini

JANKO ČEŠNIK

(Pri Češniku) LJUBLJANA

Lingarjeva ulica - Stritarjeva ulica

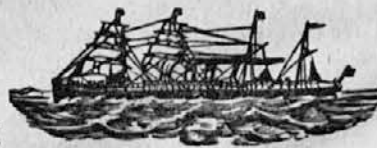
v kateri dobite vedno v veliki izbi naj-
novejše blago za ženske in moška oblačila.

Postrežba poštena in zanesljiva.

Edina in najkrajša črta v Ameriko!

Samo 6 dni!

**Havre
New-York**

francoska prek morskra družba

Veljavne vožne liste (Sifkarte) za francosko linijo čez Havre,
ter liste za povratek iz Amerike v domovino in brezplačna
pojasnila, daje samo

ED. ŠMARD

oblastveno potrjena potovalna pisarna v Ljubljani, Dunajska
cesta št. 18 v novi hiši „Kmetijske posojilnice“ nasproti gostilne
pri „Figovcu“.

TEOD. KORN

pokrivalec streh in klepar, vpeljalec strelodvodov ter instalater
vodovodov, LJUBLJANA, POLJANSKA CESTA 8.

Priporočajo se za izvrševanje vsakršnih kleparskih del ter pokrivanje
streh z angleškim, francoskim in tuzemskim skriljem z asb-st-
mentnim skriljem (E.ernit) patent Hatschek z izbočno in ploščato
opeko, lesno-cementno in strešno opeko. Vsa stavbinska in galar-
terijska kleparska dela v priznani solidni izvršitvi.